წელიწადი მე-2 ტელეფონი № 76. კვირა, 21 აგვისტო

სამშობლო

გაზეთის ფასი: წლიურად 9 მან, ნახევარი წლით 5 მ., თვიურად 4 აბ ცალკე ნომერი ერთი შაური. **დამატებით** 7 კ. წლიური ხელის მომწერლებს გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილნაწილად გადაიხადონ. ხელის მოწერის დროს 4 მ, დანარჩენი კიდევ ნაწილნაწილად

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე... ბულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი ტექსტის წინ 30 კაპ., უკან 20 კაპ. გლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა თითოჯერ ნაშუადღევის 2 საათ. ღირს 4 მ. 2 საათს შემდეგ 5 მან.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება თბილისის ქ., კნ. მიქელაძის სახლებში.

№ 433 ყოველდღიური სპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი. № 433

მოსამსახურენი ძმების ა. და მ. პ. ანანოვების მამულისა, უგულითადესის მწუხარებით აუწყებენ

დავით მიხრანის მის ანანოვის

გარდაცვალებას დ. ბორჯომში 19 ამა თვეს დილის 10 საათზე. დაკრძალვის დღე ცალკე გამოცხადდება.

294 1—1

მოხელენი და მოსამსახურენი მ. ა. ანანოვის ქარხნების და კანტორისა უგულითადესის მწუხარებით აუწყებენ საზოგადოებას

დავით მიხრანის მის ანანოვის

გარდაცვალებას დ. ბორჯომში 19 ამა თვეს დილის 10 საათზე. დაკრძალვის დღე ცალკე გამოცხადდება.

295 1—1

ელექტრო „რადიუმ“ თეატრი

ხუთშაბათიდან, 18 აგვისტოდან ახალი პროგრამა. **გომონის ქრონიკა**, მიმდინარე ამბები.

ეს მოხდა გაზაფხულზე.

თანამედროვე დრამა 3 ნაწ. ხანჟონკოვის საზოგ. საუკეთესო მსახიობთა მონაწილეობით.

მაკაკის ოინბაზობა.

მხიარული კომედია 2 ნაწ. ცნობილ მსახიობთა მონაწილეობით.

ელექტრო „ამპირ“ თეატრი

ხუთშაბათიდან, 18 აგვისტოდან ახალი პროგრამა.

მგრის ძალა.

ძლიერი დრამა 4 ნაწილად ბ. იანუშევისა, პავლოვისა, ტუზარევსკისა და სხვ მონაწილეობით.

გომონის ჟურნალი. უკანასკნელი ამბები.

ცეკვისა და სიყვარულის გაკვეთილები. სახუმარო.

ანონსი: პარასკევს, 19 აგვისტოს 1916 წელს გაიხსნება საზაფხულო თეატრი „ამპირი“. შესანიშნავი ახალი პროგრამა. დაუკრავს სამხედრო მუსიკის ორკესტრი. ალექსანდრეს ქუჩი. „საოჯახო ბაღი“.

განცხადება.

ქუთაისის საამხნაურო ქართულ გიმნაზიაში

თავისუფალი ვაკანსიები არის მხოლოდ მოსამზადებელი კლასის პირველსა და მეორე განყოფილებაში.

მისაღები ეგზამენები 22 აგვისტოს დაიწყება, ხოლო ხელმეორე ეგზამენები 28-ს. სწავლა დაიწყება 1 სექტემბერს.

285 12—7.

ექიმი გაბრიელ იოსების ძე **გოკიელი** დაბრუნდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება. ელექტრონისა და სინათლის კაბინეტი. შინაგანი ნევრებისა და ვენერიულ ავადმყოფთათვის. ავადმყოფნი მიიღებიან დილის 9—12 საათ. და საღ. 6—8 საათ.

ტ-8 ალექსანდრეს ქ. საკუთარი ს. თ.

დოქტორი მედიცინისა

პრივატდოცენტი

ვ. პ. მოსეშვილი

მიიღებს შინაგანი და ნერვების ავადმყოფობით სნეულებს დილის 8 ს. ნაშუადღევის 2 საათამდი და საღამოს 6 ს.—8 საათ.

• 2 გოსპიტლის ქუჩა № 6 თ.

ბებია მ. მ. **კობხრეიძე** უვლის ყვავილს, უკეთებს ნემსებს, ეხმარება მშობიარეთ და აძლევს ავადმყოფთ რჩევა-დარიგებას ყოველ დროს. ალექსანდროვის ქუჩა, სვ. თევდორაძის სახლი, ფილიპოვის მაღაზიის პირდაპირ.

ექიმი ი. **ჩარექიშვი** ქალაქ. საავადმყოფოს ორდინატორი. **დაბრუნდა და განაახლა** ავადმყოფების მიღება დილით 12½—2 საათ. საღ. 6—8 საათ. მიიღებს მხოლოდ კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს.

მისამართი: ლევაშოვის ქუჩა, ალიბეგოვის სახ. ტელეფონი № 135. თ.

განცხადება.

ქ. ქუთაისში, პადიეზდნი ქუჩაზე ჟორჟოლიანის სახლში, მაქვს ბაკალეინის სავაჭრო პატენტით და ყოველივე მორთულობით. მსურველს გადაეცემა იმ პირობით, რა პირობითაც თვითონ ნებავს, ძლიერ ხელსაყრელ ფასებში. მიზეზი გაყიდვისა—ჩემი ჯარში გაწვევაა

5 2-292 პატივისცემით ილია ჟორჟოლ:ძე.

24 აგვისტოს, შუადღის 12 საათზე, ქალაქ ქუთაისში, საარტილერიო მოედანზე მოხდება

საჯარო ვაჭრობა

დაწუნებული ცხენებისა და კვიცების.

293 4—1

ქ. ქუთაისში, გაღმა უბანში, ბაღის და პოდგორნი ქუჩებში

იყიდება ორსართულიანი სახლი 18 ოთახით და დაბლა ექვსი დუქნით.

პირობების გაგება შეიძლება ქ. ქუთაისში, მიხაილოვის ქუჩაზე ივანე კარტოზიასთან.

277 12—8

იყიდება

ქ. ქუთაისში, სტეფანე ფეიქაროვის სავაჭროში, ყურძნის საქაჩავი და ყურძნის საწური. ვურჩევთ სოფლის ბანკებს და კოოპერატივებს შეიძინონ გასავრცელებლად სოფლის მეურნეთა შორის ზემოხსენებული საქაჩავი, ვინაიდგან იგი დიდ დახმარებას გაუწევს მათ მუშა ხელის ნაკლებობის გამო. თ.

მსოფლიო ომი.

დეპეშები

უმაღლესი მთავარ-სარდლის შტაბისაგან.

დასავლეთის ასპარეზი.

პეტროგრადი. 19 აგვისტო ბარანოვიჩის სამხრეთით სოფ. ლაბუზისთან მდებარე პოზიციების შემოვლის დროს მოკლულ იქნა დივიზიის უფროსი გენ. მაიორი ნიკიტინი. ვიგონოვის ტბის სამხრეთით ოგინის არხზე ჩვენმა არტილერიამ ჩამოაგდო მტრის ჰაეროპლანი, რომელსაც ცეცხლი გაუჩინეთ და დავწვით, როდესაც ჩვენსა და მტრის პოზიციების შუა დაეცა. ვლადიმერ—ვოლინის მიმართულებით ვოკაჩი-ტრი სვინიუხის მიდამოებში მედგარი ბრძოლებია; მოწინააღმდეგეს გაფრთხილებული იერიშები მოაქვს. აგრეთვე ბრძოლა სწარმოებს ალექსინეცის დასავლეთით. ამ ალაგში ბრძოლის დროს შეუწყვეტლივ თავს დაგვტრიალებდა მტრის ჰაეროპლანები და გვზვერავდა. ჩვენმა მფრინავმა ხორუნჟი ფილიპოვმა, რომელსაც მზვერავად პოდპორუჩიკი ხრიზოსკოლეი ყავდა, იერიში მიიტანა მტრის ჰაეროპლანზე. უკანასკნელი ცხვირით დაბლა წამოვიდა. გალიჩის მიმართულებით, მდ. გოროჟანკის მიდამოებში მედგარი ბრძოლა სწარმოებს. კარპატებზე, ტომნატიკის მთის ახლომახლო ჩვენმა ჯარმა სიმაღლეთა მთელი რიგი დაიპყრო. დორნავატრას მიდამოებში ჩვენ რამდენადმე წინ წავიწიეთ.

18 აგვისტოს დღის განმავლობაში ბრძოლის ველებიდან 289 აფიცერი და 15501 ტყვე ჯარის კაცი წამოგვიყვანია, მათში 2400 გერმანელია, დავლათ დაგვრჩა 6 ზარბაზანი, 55 ტყვიის მფრქვეველი და 7 ყუმბარის მტყორცნელი.

კავკასიის ასპარეზი. გუმიშხანესა დ. ერზინჯანის დასავლეთით ოსმალებმა წინსვლა დაიწყეს, მაგრამ მტერი ჩვენ შევაჩერეთ. შევწყვიტეთ აგრეთვე ოსმალთა წინსვლა ოგნოტის დასავლეთით. წინსვლის დროს ოსმალთა ოთხმა პოლკმა ჩვენი თურქესტანელთა ერთერთი პოლკის ბრძოლის ხაზი გაარღვია და ჩვენი არტილერიის პოზიციები გამოიარეს. თურქესტანელთა მამაცმა პოლკმა ხიშტებით კონტრიერიში მიიტანა, კვლავ დაიპყრო დაკარგული ადგილები და ერთიანად დაიბრუნა არტილერიაც, რომელიც მაშინვე ოსმალებს დაუშინეს. მტერი დიდად დაზარალდა. ოგნოტის მიდამოებში ჩვენ წამოვიყვანეთ ტყვეები და ხელთ ვიგდეთ სამი ტყვიის მფრქვეველი. მდ. ეფრატის ჩრდილოეთით ჩვენმა ჯარმა სოფ. ჩორმეკი დაიპყრო და შემდეგ ამ სოფლის სამხრეთ დასავლეთით მდებარე სიმაღლეებს შეუტია. აქ ჩვენმა ჯარმა ხიშტებით ოსმალნი ხევში გადარეკა; მტერი თავზარდაცემული უკან იხევდა

ბუქარესტი 16 აგვისტო. დაგვიანებულია. რუმინიის დილის ოფიციალური ცნობა ჩრდილოეთ და ჩრდილოეთ დასავლეთ ასპარეზზე 14 აგვისტოს რუმინიის არტილერიამ ვერჩეროვთან ორშოვას დაუშინა და ნავთის საწყობი გაანადგურა. რუმინელთა მეოთხე კორპუსმა 7 აფიცერი და 734 ჯარის კაცი დაატყვევა სამხრეთ ასპარეზზე ავსტრიელთა შეიარაღებულმა ბუქსირმა ტურონსევერონს სროლა აუტეხა, მაგრამ რუმინელთა სანაპირო არტილერიამ იგი განდევნა. ავსტრიის მონიტორებმა ჯურჯევოს დაუშინეს, მაგრამ რუმინელთა არტილერიის ენერგიულ სროლის გამო აჩქარებით უკან დაიხიეს ავსტრიის მიმართულებით. რუსის ჯარი კვლავ მიდის დობრუჯისაკენ. მოწინააღმდეგის ჰაეროპლანებმა ქ ბალჩაკში, პიასრანეამპუშშ ყუმბარები ჩამოყარეს, ზარალი არაა.

ლონდონი. 19 აგვისტო ბრიტანიის ოფიციალური ცნობა. ფურის ტყის ახლოს გერმანელები სანგრებიდან ამოსვლას ცდილობდნენ, რათა ინგლისელებზე იერიში მიეტანათ, მაგრამ ინგლისელებმა ტყვიის მფრქვეველთა ცეცხლის წყალობით მტერს ხელი შეუშალეს. ნოვილ-ლოოსის წინ გაწეულ ადგილზე ორივე მხრით უმნიშვნელო სანაღმო ბრძოლა მოხდა. ამას გარდა ასპარეზის სხვა და სხვა ნაწილში ძლიერი საარტილერიო ბრძოლა მოხდა. დილას მოხსენებულ ტყვეთა შორის 8 აფიცერია

ლონდონი. 18 აგვისტო. ბრიტანიის მთავარი ბინის ცნობა საფრანგეთიდან. მარტენკშუიშის სამხრეთით ინგლისელებმა 124 ბავარელი ჯარის კაცი დაატყვევეს. საგულისხმოა, რომ თავის სანგრების დაბრუნების მაგივრად, ინგლისელებს თავისით ჩაუცვივდნენ ხელში. არრასის, არმანტიერის ახლოს ინგლისელებმა მარჯვედ გაუშვეს მოშხამული გაზი გერმანელებისაკენ.

პარიზი. 18 აგვისტო. საღამოს ოფიციალური ცნობა. მდ. სომმის ასპარეზზე ფრანგთა არტილერია დღის განმავლობაში დაჟინებით ესროდა მოწინააღმდეგის პოზიციებს. ჩრდილოეთით ხელის ყუმბარებით გერმანელების მიერ მიტანილი იერიში ადვილად მოიგერიეს. მდ. სომმის სამხრეთით რამდენიმე პატარა ბრძოლების შემდეგ ფრანგებმა ოდნავ წინ წაიწიეს. სოფ. ესტრეს საპხრეთით და სუაკრის ტყის სამხრეთ-დასავლეთით წინ წაიწიეს და ტყვეები წამოიყვანეს დანარჩენ ასპარეზზე ჩვეულებრივი საარტილერიო ბრძოლაა.

ჰავრი. 18 აგვისტო. ბელგიის ცნობა. დიქსმიუდეს მიდამოებში ბელგიელთა არტილერიამ სროლით დააზიანა გერმანელთა თავის საცავი შენობები იზერის მარჯვენა ნაპირზე

პარიზი. 18 აგვისტო. ოფიციალური ცნობა მაკედონიის ასპარეზზე მოქმედების შესახებ. გუშინდელ დღეს მთელ ასპარეზზე არსად ქვეითა ჯარის ბრძოლა არ მომხდარა. დოირანსა და ოსტროვოსთან არტილერია სუსტად ისროდა.

რომი. 19 აგვისტო მთავარი ბანაკის ცნობა. პოზინიისა და ასტიკოს ველების ჩრდილოეთის ნაწილში მტერმა იერიშები მიიტანა, მაგრამ ჩვენ მოვიგერიეთ. ტელბახთან და სილციონთან დიდი ბრძოლა მოხდა აქ მტერმა ჩვენ რკინის გზას დაუშინა და გააფუჭა. კაროს და გორიცის მიმართულებით მტერი თავის ძველ პოზიციებს ამაგრებს.

ტიროლიაში ჰაეროპლანებმა ყუმბარები ჩამოჰყარეს. სადაც რამდენიმე ქალი მოკლულ იქმნა და დაზიანდა შენობები

ბუქრესტი. 19 აგვისტო. რუმინიის მთავარი ბინის ოფიციალური ცნობა. ჩრდილოეთის და ჩრდილო-დასავლეთის ასპარეზზე რუმინელთა ჯარის წინსვლა გრძელდება მან დაიპყრო ვეზდივესერილი, რაკოვიცა და კისნადია. სიბიუს (გერმანშტადტი) სამხრეთით ჩვენ დავატყვევეთ 6 აფიცერი და 1537 ჯარის კაცი. პეტროშენი კაინენთან ორთქლმავალები, ვაგონები და საწყობები ვიგდეთ ხელთ. სამხრეთის ასპარეზზე მოკავშირეებმა წინ წაიწიეს. მფრინავთა მოქმედება. ავსტრიელთა ჰაეროპლანმა სასანიტარო ქარავან, რომელიც ნიატრა ნამცადან გამოდიოდა ორი ყუმბარა ესროლა.

ჟურნალ-გაზეთებიდან.

რუმინიამ ავსტრიის წინააღმდეგ ჯერჯერობით 200,000 კაცი გამოიყვანა.

— —

მინისტრთა საბჭოს უკანასკნელ თათბირს დაუდგენია პეტროგრადიდან გადატანილ იქმნას უმაღლესი სასწავლებლები.

— —

18 ამა თვეს მოიწვევენ რუმინიის პარლამენტს.

— —

კერძო ცნობების მიხედვით რუმინია-ავსტრიის ჯარს მენისჯოს ველზე შეტაკება მოსვლია და ავსტრიის ჯარს სამხრეთისაკენ დაუხევია.

— —

რუმინიის წარმომადგენლად რუსეთის სამხედრო შტაბში ღენერალი კონადა იქნება.

— —

რუმინიაში ჯარში გაიწვიეს ყველა ქვეშევრდომი 46 წლამდე.

— —

სინოდის ობერ-პროკურორის თანამდებობაზე შვედოვს ასახელებენ, ჯავახოვის კანდიდატურა უარჰყვეს.

— —

გერმანიის სამხედრო შტაბმა 18 ღე-

ომის დღიური.

აღმოსავლეთის ასპარეზი. ბარანოვიჩის სამხრეთ აღმოსავლეთით მოკლულ იქნა გენ. მაიორი ნიკიტინი. ოგინის არხზე რუსებმა გერმანელთა ერთი ჰაეროპლანი ჩამოაგდეს. ვლადიმირ ვოლინის მიმართულებით გერმანელებს გააფთრებული იერიშები მოაქვთ, მაგრამ რუსები იერიშებს იგერიებენ ალექსიანეცის დასავლეთით მედგარი ბრძოლებია აქ გერმანელთა ჰაეროპლანები შეუწყვეტლივ ფრინავდნენ. რუსებმა აქ ერთი ჰაეროპლანი ჩამოაგდეს. გალიჩის მიმართულებით მკაცრი ბრძოლებია სამხრეთ კარპატებზე რუსებმა წინ წაიწიეს და რამდენიმე სიმაღლე ხელთ იგდეს.

კავკასიის ასპარეზი. გუმიშხანეს და ერძინჯანის დასავლეთით ოსმალები წინ წამოვიდნენ, მაგრამ რუსებმა შეაჩერეს ერთ ალაგას ოსმალთა ოთხმა პოლკმა რუსების თურქესტანელთა პოლკი გაარღვია და ზარბაზნები იგდო ხელთ მაგრამ მალე რუსებმა კონტრ-იერიშით დაკარგული უკან დაიბრუნეს. ეფრატზე რუსებმა ოსმალები დაამარცხეს.

დასავლეთის ასპარეზი. ასპარეზის სხვადასხვა ნაწილში საარტილერიო ბრძოლა მოხდა.

იტალიის ასპარეზი. ადგილობრივი ხასიათის ბრძოლები მოხდა.

მაკედონიის ასპარეზი. მდგომარეობა უცვლელია.

რუმინიის ასპარეზი. რუმინელთა წინსვლა გრძელდება. მათ რამდენიმე ქალაქი დაიპყრეს და 2000 ავსტრიელი დაატყვევეს.

ნერალი სამსახურიდან გააძევა, მათ სამხედრო მოქმედებაში უნიჭობა ბრალდებათ.

—

ოსმალური პრესა რუმინიის გამოსვლას უნგრეთთან უთანხმოებას აწერს, რომელნიც ტრანსილვანიის დათმობაში ვერ შეთანხმდენ.

—

ათინაში გერმანოფილების შეთქმულება აღმოაჩინეს, რომელშიდაც ზოგიერთი დიდი გავლენიანი პირებიც ღებულობდენ მონაწილეობას.

—

გრაფი ანდრაში, ავსტრო-უნგრეთის გარეშე საქმეთა მინისტრად ინიშნება.

—

„ვეჩ. ვრემია“ სწერს: საბერძნეთი ამ მოკლე ხანში ოფიციალურად გამოვა შეთანხმების სახელმწიფოთა მხარეზეო.

—

გერმანელები მუქარას უთვლიან საბერძნეთს თუ იგი შეთანხმების მხარეს გამოვიდა მუქარაში სწერია: „რუმინიას ისე არ დავსჯით, როგორც საბერძნეთსო“.

—

ოსმალეთმა ამ თავად რუმინიის წინააღმდეგ 50,000 კაცი გაგზავნა.

—

უნგრეთის მთავრობამ ტრანსილვანიის საზღვარზე 60 რუმინელი დაატუსაღა.

—

საბერძნეთის კუთვნილი მაკედონია სულ ერთიანად ბულგარელებმა დაიპყრეს.

—

სალონიკისაკენ მიმავალი რკინის გზები სულ ბულგარელების ხელშია.

—

ნიდერლანდიის ინდოეთში აჯანყება მომხდარა, ხალხს ბარიკადები გაუმართავს და პოლიცია ამოუხოცია.

—

საბერძნეთში დიდ მუშაობაში არიან შეთანხმების სახელმწიფოთა დიპლომატები, რათა საბერძნეთი საჩქაროთ მოიმხრონ.

—

რუსის ჯარის ერთი ნაწილი უკვე შევიდა რუმინიაში.

—

რუსის შავი ზღვის ფლოტს ებრძანა რუმინიის საზღვრებთან წასვლა.

—

კრასოსთან და როტერტუმთან რუმინია-ავსტრიის ჯარებს დიდი შეტაკებები მოსდის. ბრძოლა დაწყებულა აგრეთვე კარპატების შესავალში.

—

როგორც რუსული გაზეთები გადმოგვცემენ ჯერ თეირანიდან შაჰი არ გასულა.

—

ტაშკენტის საველე სამხედრო სასამართლოში გაირჩა 12 კაცის საქმე, რომელთაც არეულობის მოწყობა ბრალდებოდათ, 8 მათგანს სასამართლომ ჩამოხრჩობა გადაუწყვიტა.

—

გერმანიაში გენერალურ შტაბის უფროსად და ახალ საბრძოლ გეგმის შემდგენად, ცნობილი ფელდ მარშალი, ჰინდენბურგი დაუნიშნავთ.

—

„რუსკ. ვედ“. დიდ მნიშვნელობას აძლევს რუმინიის გამოსვლას და ამბობს ომის დაწყებიდან ასეთი მოვლენა შეთანხმების სახელმწიფოთათვის ჯერ არ ყოფილაო.

—

განათლების მინისტრი იგნატიევი ერთი თვით დასასვენებლად მიდის.

—

იზეთ ფაშას ენვერ ფაშასთვის დეპეში გაუგზავნია რომელიმე სპარსეთში სალაშქროდ ჯარების მომატებას თხოულობს.

—

ენვერ-ფაშას და გერმანელ ოფიცრებს რუმინიის გამოსვლის დღეს საჩქაროდ თათბირი ჰქონდათ. რომლის შემდეგაც იტალიამ ოსმალეთს ომი გამოუცხადა.

ომის მიმოხილვა.

როგორც წინა წერილში ვსთქვით წრევანდელი ბრძოლის საშემოდგომო კომპანია შეთანხმების სახელმწიფოთ გიცილებით მეტ იმედს აძლევს გამარჯვებისას ვიდრე ცენტრალურ სახელმწიფოთ.

დღეს გერმანია ყოველ ფრონტზე პირველ მდგომარეობის შესანარჩუნებლად იბრძვის.

შეთანხმების სახელმწიფონი უკვე გასცილდენ მოგერიების ტაქტიკას და შეტევაზე გადვიდენ.

ზღვაზე ბატონობაც ამ ჟამად შეთანხმების სახელმწიფოთა ხელშია, მაგრამ, მიუხედავად ყველა ამისა, გერმანიის დამძლევაზე ჯერ კიდევ ლაპარაკი საძნელოა.

იმპერატორ ვილჰელმს კომპანია სრულიადაც არ მიაჩნია წაგებულად. მისი ერთად ერთი სადარდელი იმ თავიდანვე ცოცხალ ძალის და პურის ნაკლებულობა იყო. უფრო ამ მოსაზრებით შეიქნა ოსმალეთ-გერმანიის კავშირი, საიდანაც გერმანიამ კაი ძალი პური გაზიდა.

და შემდეგ კიდევ ეკონომიური ხელშეკრულება რუმინიასთან, რომლის წყალობითაც რუმინიის პურის ბეღელი გერმანიამ გამოაჩანაგა და დღეს რუმინია უპუროდ არის დარჩენილი.

რაც შეეხება ცოცხალ ძალას, ამის მხრითაც ოსმალეთში საკმაოდ ისარგებლა გერმანიამ, მაგრამ დღეს, რადგან მდგომარეობა იცვლება, ყველა ეს მისთვის საყოფი არ არის და ამიტომ იძულებულია სხვა გზას და ხერხს მიმართოს.

გერმანელების ავლანისტანსა და სპარსეთში მოქმედება სწორედ ამ ახალ გზის ხერხის ძებნაა...

ავლასტანის მომხრობა დიდ რამეს ნიშნავს მისი წყალობით გერმანიას შეუძლიან ინგლის-რუსეთს დიდი ზიანი მიაყენოს და ბოლოს ინდოეთშიც შეიჭრას.

აგრეთვე სპარსეთი კიდევ კარგ ცოცხალ ძალის ქვეყანას წარმოადგენს.

ამის მომხრობით გერმანელებს მთელი კორპუსის შედგენა შეუძლიან, რომელთაც სხვა საჭირო ადგილს გაისტუმრებს.

ამავე გეგმის განსახორციელებლად იბრძვის იზეთფაშას ჯარიც, რომელიც სპარსეთის ქალაქ თეირანს ემუქრება. აქედან ყველა ნათლად დაინახავს, რომ გერმანია ეძებს ისეთ მოკავშირეს, რომელიც ჯერ კიდევ ბრიყვია მოუხეშავი, რადგან ასეთი მოკავშირე გერმანიას უფრო მეტ სამსახურს გაუწევს ვიდრე განათლებული რუმინია, ან საბერძნეთი. ოსმალოები ვილჰელმის ბძანებას ყოველთვის ემორჩილებიან და ეჭვი არ არის ასევე დაემორჩილებიან თუ მიემხრო, სპარსელებიც.

სპარსეთის შესახებ აქ უნდა ითქვას, რომ ის როგორც სახელმწიფო უკვე თავის თავს აღარ ეკუთვნის. იქ ბატონობს ინგლის რუსეთი, რომელთაც ამ სახელმწიფოში ამ ჟამად შეიარაღებული ძალებიც ჰყავთ.

ინგლის რუსეთს სპარსეთში მტრებიც ჰყავს და მომხრეც, მაგრამ, როგორც გამოირკვა, მტერი უფრო მეტი ყოფილა.

სპარსეთში ფეხის მოსადგმელად ჯერ გერმანიას დასჭირდება სპარსეთის რუსეთ ინგლისის ხელიდან გამოგლეჯა და მერე მისი მოკავშირეთ გახდომა, რაიც მოასწავებს ამ ახალ მომავალში სპარსეთის მიწაწყლის საომარ ასპარეზად გადაქცევას.

ამ რიგად ვილჰელმი ჯერ აბრუს არ იტეხს და კვლავ მაცადინობს მსოფლიო ქარცეცხლი თავის სასარგებლოდ გამოიყენოს და თუ გერმანიამ სპარსეთში ფეხი მოიკიდა მაშინ ცხადია ბრძოლის ველიც სხვა სახეს მიიღებს.

მაგრამ ყველა ეს მომავლის საკითხია და წინასწარმეტყველობა ამაზე ძნელი საკისრია და მხოლოდ ჩვენი მიზანი იყო გაკვრით აღგვენიშნა ბრძოლის ველის ამდროული მდგომარეობა და როგორც უკვე მოვიხსენიეთ დღევანდელი ბრძოლის ველის საერთო სახე შეთანხმების სახელმწიფოთა სანუგეშოა, თუ მან გერმანიის ეშმაკურ გეგმის წყალობით უცბად ფერი არ იცვალა.

რადგან ამ ორი წლის განმავლობაში ხალხთა ცხოვრების ყოველ დარგს საშინელი და წარუშლელი დაღი დაახდა.

ყველა დაზარალდა ყველა შეიწრიდა მაგრამ ყველაზე მეტ განსაცდელში ჩავარ[illegible] და მშრომელი ხალხი რომელსაც 1914. წელს ეგონა რომ აქ [illegible] ში გათავდება და [illegible] და.

მაგრამ როგორც ვხედავთ ჩვენ თან დათან ვშორდებით მსოფლიო უბედურების ბოლოს.

მართალი არ არის იმ ზოგიერთ მეცნიერთა აზრი რომელნიც წინას წარმეტყველებენ თითქოს ომი ამ ორსამთვეში გათავდებოდეს და რუმინიის გამოსვლამ უფრო დააჩქარა ეს პროცესის და აი რატომ არ არის მართალი.

დღეს არც ერთი მებრძოლი სახელმწიფო დამარცხებულად არ სთვლის თავს ყოველ მათგანს ჯერ საკმაო ჯარიც ჰყა[illegible] და თუ რომელიმე თავის მიწა წყლის ნა[illegible] წილი დაუკარგავს მის დასაბრუნებლ[illegible] ხელ ახლავ იბრძვის.

ავიღოთ ოსმალეთი რუსის ჯარმა მი[illegible] მიწაწყლის დიდი ნაწილი დაიპყრო, მაშ[illegible] სადამე ის დღეს დღეობით არას გზით არ დათანხმდა ზავზე ე. ი. სანამ დაკარგულ ადგილებს არ დაიბრუნებს.

საფრანგეთის ერთი ნაწილი გერმანი[illegible] ხელშია, რომელიც თუ არ დაიბრუნ[illegible] ისე საზავო ხელშეკრულებას ხელს [illegible] მოაწერს.

რუსეთის 18 გუბერნია გერმანიას აქ[illegible] რომლის დასაბრუნებლათაც რუსები უკ[illegible] დურესობამდე იბრძოლებენ ავსტრი[illegible] გალიცია ხელ მეორედ უვარდება რუსეთ[illegible] ხელში რომელსაც ავსტრია ადვილად [illegible] დასთმობს. მაშასადამე ზავი ან მებრძოლ[illegible] მხარეთა სრულ დაუძლურებამ უნდა ჩ[illegible] მოაგდოს ან და რომელიმე კოალიცი[illegible] საერთო მოვლენის მომხდენმა დიდმა გ[illegible] მარჯვებამ.

რაც შეეხება თითქოს რუმინიის [illegible] მოსვლა ომის ბოლოს დააჩქარებსო [illegible] ყალბი მოსაზრებაა, რადგან რუმინ[illegible] მსოფლიო ომის მაწარმოებელთათვის [illegible] არაფერს წარმოადგენს, რომელიც შ[illegible] ძლება ხვალ და ზეგ ისე გაისრისო როგორც ბელგია სერბია.

და მის გამოსვლით დიდ მებრძო[illegible] სახელმწიფოებს მხოლოდ გასაქანი [illegible] ტებათ ბრძოლის ველის უფრო გასა[illegible] თოებლად.

ა. იმერელი.

ქ. ქუთაისი, 26 აგვისტო.

კიდევ ქართველ-სომეხთა ურთიერთობის შესახებ.

ამ ბოლო დროს ჩ[illegible]ნი გაზეთები ძალ[illegible] ბევრს სწერენ და ლა[illegible]რაკობენ ქართველ სომეხთა ურთიერთობის შესახებ მაგრამარ-

---

ამონაკვნესი.

ჩემო ძვირფასო, ჩემო საყვარელო სამშობლოვ! მიპასუხე რა მოგელის?

მითხარ, მამცნე შენს ულირსს შვილს, როდის გათენდება შენთვის?

ერთ დროს ძლიერო და დღეს დაძაბუნებულო, გული ხომ არ გასტეხია შენს ბუმბერაზ მთაზე მიჯაჭვულ ამირანს?

ძაძით შემოსილო სამშობლოვ, როდი! მოირთვები სამხიარულოდ?

მუდამ მტირალო, მუდამ მგლოვიარევ! ველარ გაუძელ შენს ცრემლებს, შენს კვნესას, შენს დაუსრულებელ გოდებას და გამოვიქეც უცხო მხარეს, რომ იქნებ აქ მაინც ვპოვო, აქ მაინც ვისწავლო წამალი საკურნებლად შენდა.

საყვირით გვამცნე, ამირან, შენი ტანჯვის დასასრული, და მეც ელვის სისწრაფით შენთან გავჩნდები!

მხურვალედ დაგიკოცნი იმ ხელებს, რომელიც დაამსხვრევს ჯაჭვებს და მოგვანიჭებს ბედნიერებას, შვებას.

ამირან! მოგვიწოდე ახალგაზდებს და საქმით დაგიმტკიცებთ დანაპირებს!

ჩემო სათაყვანო კერპო, ჩემო პატარა ღმერთო, ჩემო ვარდ-ზურმუხტოვანო სამშობლო მხარევ, შენთვის, შენი გულისათვის, შენი სიყვარულის გამო, ყოველივე უარვყავ, ყოველივეს ზურგი ვაქციე, მხოლოდ შენ, შენ გაღმერთებ, შენზე ვლოცულობ, შენ გიწამე და მწამხარ კიდეც!

ჩაქოლვილ ვიქნე შენგანვე, თუ შენ ზურგი შეგაქციო ოდესმე!

ალქაფებულ მდინარის მსხვერპლი გავხდე უცხო მხარეში, თუ ოდესმე დავკარგო იმედი შენი აღდგომისა.

ვფიცავ მწარედ დასჯილს, განაწამებს, ჩაბალახ ახდილს, ჯაჭვებით შეკრულს დღეს დაცემულ ივერიას, რომ ჩემი სატრფო შენს მეტი არავინ ყოფილა, არავინ არის და არვინ იქნება!

ვფიცავ ქართველ გმირების ძვლებით მოკენჭილს და მათი წმინდა სისხლით მორწყულ სამშობლოს არე-მარეს, რომ არაოდეს გულიდან არ გადვიფერავ შენს სახებას!

ვფიცავ თამარის წმინდა შუბლს, დიდ ქართველ დედას, დღეს ძაძით შემოსილს, ვაჟკაცების დამკარგავს, რომ თავგანწირვით ვეკვეთები შენს იმ ულირსს შვილს, რომელიც მტრათ მოევლინება შენსავე ბედსა და უბედობას.

ვფიცავ შენს გაუტეხელ სულს, ვფიცავ ჩვენს დამხსნელ ქრისტეს ჯვრით შემკულ ძვირფასს დროშას და მისთვის წამებულ ივერიელთ, რომ მუდამ შენთან ვარ ფიქრით და გრძნობით!..

მაშ, მიიღე ლოცვა — წმინდად, დედავ-მშობელო, ჩემი არსების ეს ტკბილ მწარე ამონაკვნესი!

სტუდენტი.

ქ ხარკოვი.

წერილი პირველი.

რა არის კრიტიკა

და როგორ უნდა დაფასდეს ხელოვნური ნაწარმოები?

აი ის საკითხი, რომელიც მინდა შეძლებისა და გვარად განვმარტო და დავანახო ჩვენს მკითხველებს, როგორც რაობა კრიტიკისა, ისე საზომი, რომლითაც უნდა ვხელმძღვანელობდეთ ხოლმე რომელიმე ხელოვნურ ნაწარმოების დაფასების დროს.

ყველას მოეხსენება, რომ ამა თუ იმ ერის კულტუროსნობა, მისი ზნეობრივი და გონებრივი საუნჯე, მისი იდეალი და მისწრაფება, მისი წარსული, აწმყო თუ მომავალი იხატება მწერლობასა, პრესასა და იმ ურთიერთობაში, რომელიც სუფევს ერის შემადგენელ წრეებსა, საზოგადოებათა და კლასთა შორის.

რაც უფრო განათლებული, ძლიერი და თავისუფალია რომელიმე ერი, მით უფრო მდიდარია მისი მწერლობა, მით უფრო ამაყი და თავმომწონეა საზოგადოება, მით უფრო მედგარი და გამბედავია თითოეული პიროვნება.

სამაგიეროდ, რაც უფრო უფლება აყრილი და დაჩაგრულია რომელიმე ერი, მით უფრო დაცემულია მისი მწიგნობრობა, მით უფრო დაწვრილმანებულია მისი საზოგადოებრივი აზრი, მით უფრო დაბეჩავებულია თითოეული პიროვნება და იმ დროს, როცა ძლიერი, განათლებული და თავისუფალი ერი შეერთებულის ძალით მიისწრაფვის უკეთესი ცხოვრების შესაქმნელად, მეორე, — დაჩაგრული და უფლება აყრილი ერი — დამფრთხალი ცხვრის ფარასავით სტკეპნის ერთსა და იმავე ადგილს, ვერც წინ წასულა, ვერც უკან და უაზრო მიწევ მოწევაში ოთოთაანთ ქორივით ისევ თავისიანს ჰგმობს და იბრიყვებს!...

რაც უფრო ძლიერი, განათლებული და თავისუფალია რომელიმე ერი, მით უფრო დიდი ფანტაზიის პატრონია, მით უფრო ძლევა-მოსილია მისი საზოგადოებრივი აზრი, რომლის წინაშეც ქედს იხრიან ხოლმე თვით მეფენიც კი! სამაგიეროდ, რაც უფრო უფლება აყრილი და დაჩაგრულია რომელიმე ერი, მით უფრო ღარიბია მისი შემოქმედება, მით უფრო უძლურია მისი საზოგადოებრივი ხმა და აზრი. ასეთი საზოგადოებრივი აზრის წინაშე არამც თუ მეფენი, არამედ უბრალო მოხელენიც კი არ იხრიან ხოლმე ქედს. პირიქით, რომელიმე თამამი, წვრილფეხა მოხელე ხშირად ლოტბარობს ხოლმე მთელი ერის აზრს და მთელს საზოგადოებას სასაცილო და უმწეო მდგომარეობაში აყენებს!..

რაც უფრო ძლიერი, განათლებული და უფლება მოსილია რომელიმე ერი, მით უფრო ამაყი და შეუპოვარია თითოეული პიროვნება, თითოეული ინდივიდი ამ ერისა. იგი ბატონია თავის თავისა, იგი შემოქმედია თავისი ბედისა. ვაგლახად ვერავინ შეეხება მის „მეობას“ და წინ ვერვინ გადაეღობება მის კანონიერ სურვილს...

თითოეული პიროვნების, თითოეული თავისუფალი მოქალაქის თაოსნობა და ნების-ყოფა საფუძველია, მტკიცე რგოლია იმ კეთილდღეობისა, რომელსაც საზოგადოებრივი ძლევა-მოსილება ჰქვიან და რომელიც მოსეს სვეტივით წინ მიუძღვის მთელს ერს გამარჯვებისა და ბედნიერებისაკენ.

სამაგიეროდ, რაც უფრო უფლება აყრილი და დაჩაგრულია რომელიმე ერი, მით უფრო ლაჩარი და დაწვრილმანებულია თითოეული პიროვნება, თითოეული ინდივიდი ამ ერისა იგი მონაა თავისი ბატონისა, იგი ყურმოჭრილი ყმა არის თავის უბედობისა. ყველა თავში სცემს მის მეობას და დასცინის, გასაქანს არ აძლევს მის წმინდა გულისთქმას, მის ადამიანურ მისწრაფებასაც — კი! ასეთი ქვეშევრდომის თაოსნობა და ნებისყოფა ბოროტებად ითვლება და დაჩაგრული ერის შვილი მხოლოდ იმას ღა ჰფიქრობს, რომ როგორმე შეირჩინოს გამწარებული სიცოცხლე. ის თავის გარშემო ხედავს მხოლოდ უფსკრულს და ბრმასავით მიფორთხავს იმ გზაზე, რომელსაც უჩვენებს მას მბრძანებელი მისი .. ასეთს პირობებში რაიმე გამარჯვებაზე ლაპარაკიც კი მეტია და ბედნიერება ხომ მიუწვდომელ ოცნებად ხდება

ნათქვამიდან ყველასათვის ცხადი უნდ[illegible] იყოს, რომ ბედნიერისა და ადამიანურ[illegible] ცხოვრების დასამყარებლად — შედარებით[illegible] რასაკვირველია, თორემ აბსოლიუტურ[illegible] არა არსებობს რა ქვეყანაზე — პირველ ყოვლისა საჭიროა: 1) შეგნებული და თავისუფალი პიროვნება, 2) ასეთ პიროვნებათაგან შემდგარი თავისუფალი და შესმენილი საზოგადოება და 3) ასეთ საზოგადოებათაგან შეზავებული ყოვლად შემძლე დ[illegible] თავისუფალი ერი.

თავისუფლება პიროვნებისა, საზო[illegible] დოებისა და ერისათვის იგივეა, რ[illegible] ჰაერი ფრინველისათვის და წყალი თ[illegible] ზისათვის.

როგორც რკინის გალიაში დამწყვდეული არწივი ვერ გაშლის ფრთებსა და[illegible] ვერ გადაფრინდება იალბუზის მთას, ის[illegible] დაჩაგრული პიროვნება, ან უფლება აყრილი საზოგადოება და ან დამონებულ[illegible] ერი ვერ მიაღწევს უმაღლესს წერტილ[illegible] თავის განვითარებისას და სულიერნ[illegible] ძალნი მისნი ვერ ამაღლდებიან ღვ[illegible] ებამდე.

დანიშნულება კი თითოეული ადამია[illegible] ნისა, საზოგადოებისა და ერისა ის არის[illegible] რომ თანდათან განთავისუფლდეს მიწიერ[illegible] გულის თქმისა და ცხოველურ მიდრეკი[illegible] ლებისაგან და დაუახლოვდეს თავის შ[illegible] მომქმედს, თავის ღმერთს, — ამ ყოვლა[illegible] ძლიერსა და სამართლიან არსებას.

მას შემდეგ, რაკი ადამიანი წელშ[illegible] გასწორდა, ენა ამოიდგა, აზრი და ფიქრ[illegible] მოიკრიბა, შეისწავლა ბუნება და მის[illegible] კანონები; მას შემდეგ, რაკი ადამიან[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ცერთ სოციალურ ჯგუფს არ ეტყობა იმდენი რყევა, გამოურკვევლობა და აზრთა არევ დარევა ამ საკითხში, როგორც ეს ჩვენს ფედერალისტებს მოსდით.

დღეს რომ ძმობა ერთობას და სიყვარულს ქფიცებიან ფედერალისტები თავიანთ მეზობელ სომხობას და ყოველი ღონის ძიებით ცდილობენ დაარწმუნონ ისინი თავის უღრეს და წრფელ ერთგულობაში, ხვალ,—უზომოდ გაჯავრებულნი, ბოღმითა და ნაღველით აღივსილნი,—პირიდან ცეცხლს აფრქვევენ და ვინ იცის, რას არ უქადიან გუშინდელ ძმებსა და მეგობარებს.

ამიტომ არის, რომ ამდენი ხნის მათმა წერამ და ლაპარაკმა ვერავითარი ნიადაგი და გავლენა ვერ მოიპოვა ვერც ჩვენში და ვერც სომხის საზოგადოებრივ წრეებში ყველგან უნდობლათა და ეჭვის თვალით უყურებენ მათ განცხადებას, რადგანაც ვერავის არწმუნებენ, რომ ხვალვე არ უარჰყოფენ იმა‘ს, რასაც ასე თავგამოდებით და მხურვალედ ესარჩლებიან დღეს.

პოლიტიკური პარტიისათვის ამნაირი ორსახეობა მეტად დამღუპველი ც საზარალოა; იგი ადრე იქნება თუ გვიან, აუცილებლად დაჰკარგავს ყოველ გვარ პრესტიჟს საზოგადოებაში, თუ მალე არ აიცდინა თავიდან ეს მისი მომსპობი და მთელი საზოგადოებისათვის კი მავნებელი ორსახეობა.

მაგრამ სამწუხაროც ის არის, რომ ეს რყევა ორგანიულ სენად გადაჰქცევიათ ჩვენ ფედერალისტებს, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ (და სხვებსაც) არა ერთხელ გვიმხელია მათი ეს უდიდესი დეფექტი და აქედან წარმომდგარი ჩვენი ქვეყნისათვის მავნებელი შედეგები.

ჩვენ ათასჯერ გვითქვამს და ახლაც ვიმეორებთ, რომ სასურველად მიგვაჩნია ყველა ეროვნებათა შორის სუფევდეს კეთილი განწყობილება; მაგრამ, რადგან ჩვენი ერის ისტორიულსა და ბუნებრივ უფლებებს ყველაზე მაღლა ვაყენებთ, მოვალენი ვართ თავდაუზოგველი, სასტიკი და პირდაპირი ბრძოლა გამოუცხადოთ ყველა იმათ, ვინც ყოველის მხრით სცდილობს ჩვენის ქვეყნის დაჩაგვრას და ჩვენის ხარჯით გამდიდრება—გაძლიერებას.

წინად თუ ამნაირ ძალას სპარს-ოსმალო და სხვები წარმოადგენდენ, დღეს ქართველ ეროვნებისათვის ყველაზე საშიში ძალა სომეხთა პრეტენზიებია საქართველოში. ამას თითქმის ყველანი ვხედავთ და ვადასტურებთ კიდეც.

მაშ, რაღა გვაქვს სადავო? რატომ ყველანი ერთის აზრითა და გრძნობით არ ვიმსჭვალებით? რატომ ყველანი ერთს გზას არ ვადგებით და კულტურულის საშუალებით არ ვიბრძვით ხმა შეწყობილათა და გაბედულად, ღრმად დარწმუნებული, რომ ძმობა-მეგობრობაზე ლაპარაკი ზედმეტია იქ, სადაც მოპირდაპირეს არ ეპრიანება ეს შენი მეგობრობა და აშკარათა და დაუფარავად სცდილობს შენი ქვეყნის უბედურებაზე ააშენოს თავისი ხალხის ბედნიერება?

ამდენი მწარე გამოცდილების შემდეგ ჩვენმა ფედერალისტებმაც ეს ნათლად დაინახეს და ამიტომ არის, რომ მათ ნაწერებსა და მოქმედებაში ხანდახან ბჟუტავს ხოლმე პატრიოტული ცეცხლი ხოლო ეს ცეცხლი,—რომელიც მუდამ უნდა ენთოს ყოველ ჭეშმარიტი პატრიოტის გულში,—ნელდება და სწრაფად ჰქრება ხოლმე, როცა პატრიოტიზმით დაქანცული ფედერალისტები „მაღალ იდეებს“ აფარებენ თავს, კომპრომისებითა და ჰუმანიტარულ-სანტიმენტალური გზით სჭრიან ერთა შორის დამოკიდებულების მეტათ რთულ საკითხებს.

ნუ თუ ძნელია იმის შეგნება, რომ ჰუმანიზმით ხელმძღვანელობა შეუძლებელია მაშინ, როცა მოპირდაპირე მხეცური ეგოიზმით არის გაჟღენთილი და არავისი და არაფრის ნდობა აღარ ჰსურს!

გერმანელ სოციალ-დემოკრატების უკანასკნელ მანიფესტში ნათქვამია: როგორი სოციალური შეხედულებისაც უნდა ვიყოთ არ უნდა დაგვავიწყდეს ის გარემოება, რომ დღეს ჩვენი სამშობლო განსაცდელშია! ჩვენ ყველამ უნდა დავიცვათ იგი მტრებისაგან და ერთობა ჩვენი შეურყეველი უნდა დარჩეს, ვიდრე ჩვენი მოპირდაპირენი საბოლოოდ არ იქნებიან ძლეულნიო

თუ ჩვენი არ გინდათ დაიჯეროთ, სხვების მაგალითს მაინც მიხედეთ და ჩვენი ქვეყნის ნამდვილი მტრის ასალაგმავად პირდაპირ და მოურიდებლად გამოდით და არა ისე, რომ გზაში რაღაც-გაგახსენდესთ და ისევ უკან ჩამოდგეთ.

მაშინ დაინახავთ, თუ როგორ გაძლიერდება ჩვენი ხალხის მოკვეთე რაზმი და რა გუნებაზე დადგებიან ჩვენი მტრები.

ახლა კი არც ჩვენს მუქარასა და არც თხოვნას, როგორც ხედავთ, არავინ ყურადღებას არ აქცევს!...

ის.

„იმ-ამ“ და სომხები.

(იხ. „ჩვენი მეგობარი“ №№ 136 და 137).

ბ ი „იმ-ამ“-ი ძალიან აღშფოთებია მ. გორკის რედაქტორობით გამოცემულ „სომხური ლიტერატურის კრებულში“ დაბეჭდილს ანანუნის წერილს სომხური პოლიტიკის შესახებ.

ადვილი გასაგებია: ხსენებული პოლიტიკის შიშვლად გამოფენა მართლაც რომ აღსაშფოთებელი და ამაღელვებელია. მათ არაფერი არ უნდათ, არც ტერიტორიური ავტონომია, არც კულტურულ ეროვნული, რადგან ტერიტორია არ მოეპოებათ, კულტურულ ეროვნული ავტონომია კი ავტოკეფალიის სახით უკვე მოპოებული აქვსთ. ამიტომ, მხოლოდ სომხები არიან ერთგული და ლოჲალური ამიერ-კავკასიაში, სხვები კი საეჭვოო, ეს არი ამ პოლიტიკის დედააზრი.

სავსებით ვიზიარებ „იმ-ამ“-ის აზრს, რომ სომხების ერთგულობასა და ლოჲალობაზე ქართველების ერთგულობა და ლოჲალობა ყოველთვის უფრო სასარგებლო ყოფილა და არის დღესაც რუსეთისთვის და, მაშასადამე, მათ უფლება არ აქვსთ თავისი ლოჲალობა და ერთგულობა ვისმე დაამდლონ.

მაგრამ, მეორე მხრით, სომხებსაც აქვსთ უფლება საკუთარი პოლიტიკა აწარმოონ და ქართველთა პოლიტიკური თვალთახედვა არ გაიზიარონ.

მეტადრე ის პოლიტიკაა მათთვის მოუნელებელი, რომელსაც ზოგიერთი სომხის მწერალი და ჩვენი „ფედერალისტები“, ეს ძალათიმაცხონეები, მათდა უნებურად მათ ხელში აჩეჩებენ.

ფედერალისტები ამბობენ: არ უნდა მივხედოთ არც გეოგრაფიულს, არც ეკონომიურსა და არც ისტორიულ პირობებს და სომეხთა მომავალი ავტონომიის ტერიტორია მარტო ეთნოგრაფიული პრინციპის, ეგრეთწოდებული რეალური მოსახლეობის, მიხედვით უნდა გამოიჭრასო.

მაგრამ „პაიკარმა“ სამართლიანად მიუგო.. მაგალითად, ბორჩალოს მაზრის სამხრეთი რომ თფილისის გუბერნიას ჩამოეჭრას და ერევნისას შეუერთდეს, იქაურ მცხოვრებთათვის ეს სასარგებლო არ იქნება, რადგან სამხრეთი ნაწილი ეკონომიურად დანარჩენ მაზრასთანა და თფილისთან შეკავშირებული და გადაბმულიაო.

იმავე დროს ანანუნი ამბობს: „ერევნის გუბერნიაში, რომელიც ერთ დროს სომხეთის გულად ითვლებოდა, სომეხთა რაოდენობა 512 183 სულს წარმოადგენს და მცხოვრებთა 57, 4 %-ს შეადგენს (1908 წ.). ხოლო, თუ ერევნის, განჯისა და თფილისის გუბერნიებისა და ყარსის ოლქის ადგილებიდან სომეხთა ტერიტორიას შევქმნით, ამ ტერიტორიას გარეშე, სადაც ეთნოგრაფიული უპირატესობა სხვა ეთნოგრაფიულ ჯგუფებს ეკუთნის, 300,000 სომეხი, ე. ი. ამიერ-კავკასიის სომეხთა 25 %, დარჩება. იმავე დროს ის სომხები, რომელთაც ტერიტორიული ავტონომია ექნებათ, ერთობ მწირს, უნაყოფოს, ქვიანკაჟიანსა და უგზო ადგილებში მოემწყვდევიან და ისეთს სამრეწველოსა და კულტურულ ცენტრებს, როგორიც თფილისი და ბაქოა, მთლად მ-სწყდებიან. სწორედ ამ მიზეზებისა გამო აღარ იზიარებენ სომხები ახლა ტერიტორიალიზმს, რომელსაც, პირიქით, მათი საკუთარი ინტერესებისთვის მავნებლად აღიარებენ“.

და, ვფიქრობ, ეს პოლიტიკა სომეხთა ინტერესების თვალთახედვით სწორი და სამართლიანია და, მაშასადამე, არც „იმ-ამ“-სა და არც არავის ნება არ აქვსთ ამისთვის მათ შეურაცხყოფა მიაყენონ და მათდა უნებურად მათთვის მავნე და ჩვენთვის სასარგებლო პოლიტიკა მიაჩემონ და მოახვიონ თავზე.

მაშასადამე, ვიდრე ფედერალისტები ცალმხრივი პოლიტიკური თვალთახედვიდან თავს არ განითავისუფლებენ, მანამდის ვერც სომხეთაგან და ვერც ქართველთაგან მადლობას ვერ დაიმსახურებენ და მხოლოდ საყვედურს მოიმკიან. დიაღ! მათი პოლიტიკის უნაყოფობის ძირი მათსავე ცალმხრივობაშია.

და კვლავ განვიმეორებთ: შეუძლებელია ადმინისტრაციულისა თუ ავტონომიური ერთეულების მარტო ეთნოგრაფიული პრინციპის მიხედვით გამოჭრა და ყოველი პოლიტიკა, რომელიც მარტო ეთნოგრაფიულ პრინციპით გარეშეიწერება, ეკონომიურს, გეოგრაფიულსა და ისტორიულ პრინციპებს კი ყურად არ იღებს, საქმეს არა თუ არ მოაწესრიგებს, არამედ მხოლოდ არევს და აწეწ-დაწეწავს.

ისარი.

გამოვიდა პირუტყვის მდგომარეობიდან და ისწავლა როგორც სიცილი, ისე ტირილი; მას შემდეგ, რაკი სქესობრივი ალღო სიყვარულად გადაექცა და მის კერპ გულში სიბრალულმა შეაშუქა—ადამიანის აზრის აღმაფრენას და გულის ძგერას სიკეთისადმი ვერავითარი ძალა ველარ შეაჩერებს და დღეს თუ არა, საუკუნოების განმავლობაში მაინც მივაღწევთ ღვთაებამდე, ისე როგორც წარსული საუკუნოების განმავლობაში მოვაღწიეთ დღევანდელ მდგომარეობამდე და ვინ იცის მსოფლიოს რომელ კუთხეში უბრალო ატომად ჩასახული და მერე ველური ტყის კაცი დღეს განათლებულ და კულტურულ ევროპიელად გადაიქცა.

ამის თავმდებნი არიან მოსენი, ისაიები, ბუდდები, იესო ნაზარეველნი, გალილეები, ნიუტონები, დარვინები, სტეფენსონები, უატტები, ედისონები და სხვა ასი და ათასნი, რომელთაც თავი გასწირეს კაცობრიობის განკაცებისა და გაადამიანებისათვის.

მართალია, თანამედროვე პოლიტიკურ-ეკონომიური პირობები, თანამედროვე ქონებრივი და გონებრივი უსწორმასწორობა, თანამედროვე სისხლის წვიმები და მხეცური ჟლეტა ერთმანეთისა, თანამედროვე ჩაგვრა და რბევა ერთი ერისაგან მეორისა, ერთი კლასისაგან მეორე, მოწინაამდეგე, კლასისა,—თითქოს გვეუბნებიან—ასე ყოფილა წინად, და ასე იქნება შემდეგშიაც, ვინაიდგან მთადაბარი ვერასოდეს ვერ გასწორდებაო, მაგრამ ეს მტკიცებაა მხოლოდ სულ-მოკლეთა და რწმენაა მხოლოდ ძალმომრეებისა! კაცი-ადამიანი კი, მისწვდა რა უკვდავებას იდეალისას და ცვალებადობას მატერიისას—ყოველთვის იქადაგებს და თავსაც შესწირავს იმ მოძღვრებას—რომელიც ამბობს: „შეიყვარე მოყვასი შენი, ვითარცა თავი შენიო! ხოლო საცა სიყვარულია, იქ ღმერთიც არის და საცა ღმერთია, იქ ყოველთვის სამართლიანობა და ბედნიერებაც იქნება.

ეჭვი არ არის, რომ ბრბო ბოროტი, ბრბო უსახო და უფორმო კიდევ ბევრჯერ გააკრავს იესო ნაზარეველებს ჯვარზე, მაგრამ ცნობას მოსული, იგივე ბრბო კვლავ დაემხობა თავის მიერ დატანჯულ მოძღვართა სამარის წინაშე და სინანულის ცრემლებს დააფრქვევს და...

სწორედ ეს სინანულის ცრემლები წარხოცვენ ყოველივე ბოროტებას ქვეყნად, ძირს გამოუთხრიან ტანჯვის გოლგოთას და ერთხელაც იქნება დაინგრევა იგი მთა,—ადამიანის პიროვნების დამამცირებელი,—და მხოლოდ მაშინ ამობრწყინდება მზე იგი დიადი, რომელიც ერთგვარად გაანათებს მთელ სამყაროს ..

ჩვენი—თითოეული ჩვენთაგანის—მოვალეობაა: ხელი შეუწყოთ ამ მზის ამოსვლას; ჩვენი მოვალეობაა ისე მოვმართოთ ერთმანეთის გულის თქმა, რომ მზემ სიყვარულისამ და მზემ ერთობისამ ამოსწვას თითოეულ ჩვენთაგანში ჯერ კიდევ არსებული ნაშთი ველურობისა და პირუტყვობისა!

ჩვენი მოვალეობაა შევქმნათ თავისუფალი და შესმენილი პიროვნება, ასეთ პიროვნებათაგან შევკონოთ თავისუფალი საზოგადოებანი, ასეთ საზოგადოებათაგან წარმოვშვათ თავისუფალი ერი, ხოლო თავისუფალ ერისაგან დავამყაროთ ის მტკიცე კავშირი, რომელსაც კაცობრიობა ჰქვიან...

შეიძლება ეს ოცნებაც იყოს, მაგრამ ბოროტი დღის სიცხადეს ტკბილი ოცნება სჯობია და, დაე, დღევანდელი ჩვენი სივაგლახე ამ ტკბილმა ოცნებამ ინაცვალოს.

ია ეკალაძე.

ახალი ამბავი.

დღეს, კვირას, 21 აგვისტოს დ. ზესტაფონში გაიმართება იუბილე თეოფილე ხუსკივაძისა, მისი სამწერლო ასპარეზზე მოღვაწეობის 25 წლის შესრულების გამო.

✦ რადგანაც მგოსანი გ ტაბიძე ქ მოსკოვს მიემგზავრება სწავლის განსაგრძობად გუშინ ჩვენს რედაქციაში ქალვაჟთა—ერთმა ჯგუფმა მოიტანა ვერცხლის ფრთის კალამი მგოსან გალაქტიონ ტაბიძის გადასაცემად. კალამს შესაფერი და აღფთოვანებული ზედ წარწერა აქვს.

✦ თხოვნა. ჭავჭავაძის ქუჩის შესახვევის მცხოვრებლებმა რიცხვით 27 კაცმა ქალაქის თვითმართველობას მიმართა თხოვნით, სადაც აღნიშნავენ, რომ ამ შესახვევს სჭირდება შეკეთება. ამ საქმისათვის ხარჯის ერთ მესამედს კისრულობს მცხოვრებნი და გამგეობას სთხოვენ რომ ორი მესამედი ხარჯისა მან იდვას თავზედო.

✦ გამოცდები. სათავადაზნაურო გიმნაზიაში მისაღები გამოცდები 1 და 2-რე განყოფილებაში დაიწყება 22 აგვისტოს, ხოლო სწავლა დაიწყება 1 სექტემბერს.

✦ დახმარება. ამ ჟამათ ქალაქის გამგეობა ურიგებს დახმარებას ჯარში გაწვეულთა ოჯახებს.

✦ შეღავათები. როგორც ვიცით, ქუთაისში ეს ერთი კვირაა მოქმედობს ჯარში გასაწვევ პირთა შეღავათის მიმცემი კომიტეტი ეს კომიტეტი აძლევდა შეღავათს იმ პირთა და დაწესებულებათ, რომელიც ცნობილი იქნებოდენ როგორც სახელმწიფოს თავდაცვისათვის მომუშავენი. ამ კომიტეტმა 10, 11, 12 და 13, აგვისტოს განმავლობაში განიხილა 38 მწარმოებელთა და სხვა დაწესებულებათა შუამდგომლობა, სხვათა შორის ქუთაისის რედაქციების შუამდგომლობა. ამ მთხოვნელთა რიცხვში 14 ის თხოვნა დაკმაყოფილებულ იქნა, 16 ის არა და 3 შუამდგომლობის შესახებ მოთხოვნილია დამატებით საბუთები პირველ იანვრამდე შეღავათი მისცეს 600 კაცს და პირველ ოქტომბრამდე 45 კაცს 25 კაცს უარი უთხრეს. კოოპერატივებთა თხოვნა დაკმაყოფილებული იქნა და თითქმის ყველა კოოპერატივები რომელთაც კი წარმოადგინეს საჭირო ფორმით სიები განთავისუფლებული იქნა, მაგრამ მრავალმა კოოპერატივმა ვერ ისარგებლა ამ შეღავათით და დროზე შეუტყობლობის გამო ცნობები ვერ წარმოადგინეს.

✦ შუამდგომლობა. სოხუმის ქალაქის თავმა თავ. თავდგირიძემ შუამდგომლობა აღძრა ქუთაისის გუბერნატორის წინაშე რათა დაჩქარებულ იქნას საქმე სოხუმის წყალსადენის შესახებ. როგორც მკითხველს მოეხსენება, სოხუმის ქალაქის გამგეობამ პირობა დასდო ბრიანსკის ქარხანასთან წყალსადენის შესახებ და საჭირო საბუთები გუბერნატორს წარუდგინა. ეს ქაღალდები უნდა გაუგზანოს სხვა და სხვა მანისტრს განსახილველათ.

საშკოლო საქმეები.

✦ დღიური. მეოთხე რაიონის ინსპექტორმა სტეფანე გაგუამ შუამდგომლობა აღძრა სახალხო შკოლების დირექტორთან რომ დაუჩქაროს მასწავლებელთათვის დღიურების გამოწერას, ინსპექტორის გამოანგარიშებით მასწავლებლებს პირველათ სჭირდებათ 3 400 მანეთი.

✦ მარტვილის უმაღლეს პირველ დაწყებითი სასწავლებლებში მასწავლებლებს დღიურები უკვე დაურიგდათ მასწავლებლებმა მიიღეს დღეში 1 მ. 25 კ შკოლის დარაჯებმა 50 კაპეიკი. სულ დაურიგდათ 1875 მ. 25 კ. მიღების შესახებ სიები შკოლის გამგემ უკვე წარმოუდგინა სახალხო შკოლების დირექტორს.

✦ შკოლები ჯარისათვის. კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველის განკარგულებით რამდენიმე შკოლაში მოწაფეები ამზადებენ ჯარისათვის სურსათს და სამკურნალო წამლებს, მაგ., ნიკორ-წმინდის უმაღლეს პირველ დაწყებითი სასწავლებელში ბ. ინსპექტორისა და ბ. კონ. სოსნოვსკის ხელმძღვანელობით იკრიბება სამკურნალო მცენარეები, ხონის სახელოსნო სასწავლებელში მზადდება ტყემლის წვენი.

✦ დეპეშა. როგორც ვიცით ამას წინეთ სახალხო შკოლების დირექტორმა ოლქის მზრუნველს მისალოცი დეპეშა გაუგზავნა ქუთაისში მეთოდიკური კურსებზე მონაწილე მასწავლებელთა სახელით. პასუხად, 19 აგვისტოს დირექტორმა მიიღო ოლქის მზრუნველისაგან შემდეგი დეპეშა: „მიიღეთ ჩემგან პირადი მადლობა გადაეცით ქუთაისში მეთოდიკურ კურსებზე მონაწილეთ და ხელმძღვანელთ ჩემი სალამი და სურვილი ნაყოფიერი მუშაობისა. რუდოლფი“.

✦ ეგზამენები. მისაღები ეგზამენები წმ. ნინოს ქალთა სასწავლებელში დაიწყება 22 აგვისტოს. ეგეთივე ეგზემენები დაიწყება ქუთაისის უმაღლეს პირველ დაწყებითი სასწავლებლეში.

✦ სურსათი 1 აგვისტოდან 15-მდე ჩამოვიდა. სიმინდი: 31 ვაგონი, —ვაჭრებ ბ. ასიღაძეს 6 ვაგონი, რუხაძეს 2 ვაგონი, ადეიშვილს 4 ვაგონი, ბრეგაძეს 3 ვ. რიჟინაშვილს 1 ვ, ბეგოვს 1 ვ. ჭილაძეს 1 ვ. აბჟვს—1 ვ. ეფრემიძეს 2 ვ. ცოლონავას—6 ვ. ქორქოლაძეს 5 ვ. აკოფოვს 2 ვაგ.

შაქარი 14 ვაგონი სასურსათო საქმის რწმუნებულს.

მინა ჰეკიტულოვს 600 ფუთი.

შაბიამანი. ერობის რწმუნებულს 1 ვაგ, პურის ქვილი სადგურისთვის 2 ვაგონი ქალაქის გამგეობას 1 ვაგ. ჭილაძეს 2 ვ. სასურსათო მაღაზიას 2 ვაგ.—სულ 6 ვაგონი.

მარილი 6 ვაგონი, შეშა 87 ვაგონი. ქვა ნახშირი—9 ვაგონი, ნავთი—3 ვაგონი, სხვა და სხვა სურსათი 5678 ფუთი.

✦ სამკითხველოს გასაჭირი. დავით კლდიაშვილის სამკითხველოს გამგეობამ დაადგინა, რომ თუ. წ. კ. საზოგადოებამ რაიმე დახმარება არ გამოუჩინა ბიბლიოთეკას გამგეობა იძულებული იქნება სამკითხველო დროებით დახუროსო.

✦ ვაგონების დანაწილება თივისთვის მიეცა ადგილობრივ ვაჭრებს 24 ვაგონი, ბზისათვის 6 ვ. მარილისათვის 14 ვაგონი ქატოსთვის 20, ბრინჯისათვის 1, ვაგონი კართოფილისათვის 15 ვაგონი, მაკარონისთვის 1 ვაგ. სიმინდისათვის 10 ვაგ, ქაღალდისათვის 2 ვაგონი, ზეთისთვის 13 ვაგონი, სხვა და სხვა წყლებსათვის 1 ვაგონი.

ჩვენი სოფლები.

ჩვენი სოფლების „ყოფა-ცხოვრების“ პირობები, რომ ფრიად მოსაწყენია, ამაზე ლაპარაკიც ზედმეტია. ათასგვარ უბედურებასთან ერთად, თქვენ თვალ წინ გიდგიათ უსაფუძვლო ხარჯები დღესასწაულებზე, მიცვალებულთა გასვენებაზე და სხვა. სოფ ფ. ვარციხე და როხი (ქუთაისის მაზრას ეკუთვნიან) რიგში უცდიან თავიანთ უსაზღვრო, უშინაარსო ხარჯებს. ვარციხემ კიდეც „იმარჯვა,„ და გადაიხადა მარიობა, 15 აგვისტოს. საუბედუროთ სოფლის გულშემატკივრები აღარ არიან, რომ საბრალო მცხოვრებნი რაიმე კეთილ გზაზე დააყენონ. ვარციხეში სამი, ხანდისხან ოთხიც, და ხშირად ერთი კვირაც გრძელდება სტუმრიანობა,

ნაქეიფარი სტუმრები შემდეგ გამოდიან „დიდ მიდორზე“ რასაც „საჯარო მინდორს“ ეტყვიან, და დაერევიან ერთმანეთს.

16 აგვისტოს, თვით ამ სტრიქონების დამწერი იყო მოწმე დიდი უბედურებისა. ვიღაც მამისეიშვილის ქალმა სასიკვდილოთ დასჭრა, მეზობელი პარმენ ხურციძე, რომელიც მთვრალი შიხტომია შინ ქალს. „საჯარო მინდორზედაც, შევიქენი მოწამე, ჩხუბისა და უბედურების.

გეგუთი პატარა სოფელია. „გეგუთლები და ვარციხელები თითქმის ყოველ წლობით ახდენენ შეჯიბრებებს—გადმომცეს ადგილობრივმა გლეხებმა—ეს სოფლები ერთიმეორეს ეჩხუბებიან და ვინც მოერევა, ის რჩება გამარჯვებულიო. ამიტომ უსისხლიანებენ თავ პირს ერთმანეთსო“ აი ჩვენი სოფლები.?

— ზოგიერთმა სოფლებმა გადააგდეს კიდეც ეს უაზრო ხარჯები დღესასწაულებზე, თქვენ რა დაგემართათ, მეთქი, შევეკითხე ერთ ვარციხელს.

— დღესასწაულის გადაგდება, როგორ შეიძლება, აბა ველარ მივსულვართ ერთიმეორესთან. და ვერ გვისვამს და გვიჭამიაო.

— ნუთუ მარტო იმ დღეს სვამთ და სჭამთ მეთქი. აი დღეს რომ დაგეხარჯე ბოდათ, მაგალითად, დღევანდელ დღის აღსანიშნავათ შეგეგროვებიათ ფული ვისაც რამდენი შეეძლო და სამკითხველო,

ან სკოლა აგეშენებიათ როგორმე, არაჯობებდა?

— ეჰ, შენც საქმე გამოგლევია, ჩემო ძმაო რა ეშმაკათ გვინდა სკოლა. რა გააკეთა განათლებამ, თუ უფრო არ წაახდინა.

— რა გააკეთა და ის მხეცური თავპირის მტვრევა აღარ იქნებოდა ნამთვრალებზე, როგორსაც ეგერ ხედავ მეთქი და თითი გაუშვირე მოჩხუბრებზე, რომელნიც ერთი მეორეს შეუბრალებლათ სცემდენ: ადგილობრივი ადმინისტრაცია, კი არავითარ ზომებს არ ღებულობდა.

ს. როხიც იქვეა. 8 ეკენისთვე კი მისი დღესასწაულია. ამ სოფელმა, თუმც ხშირად ჰქონდათ ლაპარაკი, მაგრამ მაინც ვერ გადააგდეს ეს ყოვლად უაზრო ხარჯები.. წელს კი საზოგადოებას სრულიადაც აღარ სურს ეს დღე გადიხადონ ჩვეულებრივათ, თუ მოყვრებმა და სტუმრებმა კეთილ ინებეს და თავი არ შეიწუხეს. ისედაც დაზარებული სოფლები, უკანასკნელ ვალში ვარდებიან და ამ უმაგალითო სიძვირის დროს საშინლათ იფცქვნებიან საბრალო გლეხები. კარგს იზამდენ როხელები თუ ერთ დღეს თავს მოიყრიან და განაჩენს დაადგენენ, ადგილობრივი ადმინისტრაციის დახმარებით. ერთხელ და სამუდამოთ მოსპონ ეს უშინაარსო ხარჯები დღესასწაულებზე და მიცვალებულებზე.

დასასრულ მოგახსენებთ ერთ ფრიად სამწუხარო გარემოებას, რასაც სოფ. როხის ცხოვრებაში ქონდა ადგილი. ამ სოფელში აგერ ერთ წელზე მეტია, არის ჭკუაზე შეშლილი კაცი ამროსი სუპატაშვილი. მშობლები მას სოფლის მკითხავებთან და უბრალო „დედაკაც ექიმებთან“ უფრო ატარებენ, ვიდრე ქალაქის აქიმებთან. მათ ის არც საგიჟეში მოათავსეს და არც ხეირიანათ უაქიმეს. ამ ორი სამი კვირის განმავლობაში სასიკვდილოთ დასჴრა მეზობელი. დ. მჟავანაძე. უკანასკნელათ მშობლებს ეგ სულელი შვილი (ის 25 წლისა) წაუყვანიათ ახალციხეს, ვინმე მკითხავ მოლასთან. ამ უკანასკნელს, ხანგრძლივი ლოცვის შემდეგ „უბრძანებია“ შეშლილისათვის, აბა დააკვირდი ამასო, და მას წინ დაუდგამს საინით წყალი.

„ვინც შენ ჭკუიდან გშლის და გაწვალებს მათ საინში დაინახავო“ ბევრი ცქერის შემდეგ, ვითომდა დაუნახია სულელს მისი ახლო მეზობლები, ორი მოხუცი ცოლ ქმარი. ცნობილი არიან ამ სოფელში, როგორც კეთილი ადამიანები და ამიტომაც ბევრი მტრები ყავთ. სხვათა შორის მათ გადაემტერნენ სულელი სუპატაშვილის მშობლებიც, ვინაიდგან იმათ სთვლიან მიზეზად შვილის გაგიჟებისა

დრო არის ყურადღება მიექცეს ამ გარემოებას, ერთხელ და სამუდამოთ ბოლო მოეღოს ამ უსაფუძვლო ცოუმორწმუნეობას, და ის პირები, რომელნიც ასე ურცხვად „კუდიანებისა და ეშმაკების“ სახელით ნათლავენ ორ კეთილ ცოლ ქმარს, ჭკუაზე მოვიდენ.

გ. იმრაიონისა.

დატყვევებულ ოსმალეთში

III.

ამ გზას სარიკამიშის სამხედრო გზათა საამშენებლოსაგან მიჩნეული აქვს ცალკე უწყება გზას ეწოდება ბაშკეიაგანის ხაზი. ჩვენ ამ უწყების ერთ-ერთ მოხელეთ ვიყავით დანიშნული.

ბაშკეი-იაგანის ხაზის სამმართველო დანიშნული იყო ალიჯაკრაკში; თუმცა ჯერ მოუწყობი იყო კანტორა სამმართველო, მაგრამ ჩვენ ერთ ხანს უსაქმოდაც უნდა გავჩერებულიყავით ამ სულის შემხუთველ სოფელში.

ამ სოფელში 15 მკათათვეს ჩამოვედით ყარაურგანის მიდამოებთან შედარებით, სოფელი გვარიანად მოგვეჩვენა. აქა იქ ხეებს მაინც შევხვდებოდით. ზოგან ბოსტნეულობაც კარგი იყო. სოფელში პატარა მდინარეც გადის. სოფელში გაცხელებული მუშაობა იყო. პურს ლეწდენ. მე და ჩემს თანამგზავრს სხვა სამხედრო მოხელეებთან ერთად მოგვცეს ბინა.

— როგორც ეტყობა, ძლიერ ერთ ფეროვანი იქნება ჩვენი ცხოვრება, მეთქი. უნუგეშოდ გამოველაპარაკე ჩემს მეგობარს--და დასასვენებლად თადარიგს შეუდექით.

სამხედრო საამშენებლო, როგორც სხვათვის მოხელეებს, გვაძლევდა: შავ პურს, კარაქს, შაქარს, ჩაის და მარილს. ამით ცხოვრება ჩვენ კაცს ძლიერ უჭირს.

ჩრდილოეთის შვილები შუა დღის პაპანაქებაშიც ჩაის მიირთმევდენ და ჩვენც გვპატიჟებდენ, --ამაზე უკეთესი რა გაგონილა ამ დროსო.. მე და ჩემმა მეგობარმა ერთი ამოვიკვნესეთ და მდინარეს ავყევით. მას ორივე მხრით მთები აკრავს და ამან დაგვაიმედა, იქნება წყარო გამოვნახოთო. მართლათ სულ ნახევარი ვერსტი არ გაგვივლია, რომ საკმაოდ მოზრდილი, ჯერ ხელ უხლები წყარო აღმოვაჩინეთ.

ყველას ვახარეთ ჩვენი აღმოჩენა და და მალე სხვა მოხელეებიც ჭურჭლებით წამოვიყვანეთ წყლის ბლომად წამოსაღებად. სამწუხაროდ, წყალი ჩაისთვის ცუდი გამოდგა, სიმჟავე ერევოდა ვამჩნევდი, რომ ჩვენი აქ ჩამოსვლა სასიკეთოდ არ იყო. გულ დაწყვეტილილმა სოფელს შემოუარე და ჩემი საუწყებო მუშები ვინახულე. მათში შვიდი ქართველი აღმოჩნდა. მათთან სომხებიც მუშაობდენ ბინა ერთად ჰქონდათ. ყველას გაუხარდა ჩვენი იქ დანიშვნა: —ჩვენი კაცია, ჩვენსას გაიგებს, ჩვენ მისას გავიგებთო, ამბობდენ ისინი. ყველას ავათმყოფობა მორეოდა. უსაჭმლობა—უწყლობას ისინი მთლად დაესუსტებინა.

ერთმა შემომჩივლა, მარტო შავი პურის მეტს ვერაფერს ვჭამ, კარაქს და ჩაის ვერ შევეწყვეო: „გვიშველე, თქვენი ჭირიმე, რამე, უფროსი ბრძანდებით და შეგიძლიათ უკეთესი საჭმელი მოითხოვოთ ჩვენთვისო, მეუბნებოდენ ერთხმად.

„ვეცდები, ვეცდები“, გულშემოყრილად ვეუბნებოდი მეც. მათმა სიტყვებმა იმედები სრულიად გამიქარწყლეს: ამ ჯოჯოხეთურ ქვეყანაში ნახევარ თვის წინ გამომცხვარ შავი პურით უნდა გვეცხოვრა...

სოფლებისაკენ გავსწიეთ. მცხოვრებნი სულ სომხებია. ჩამოსულებს ალმაცერად უყურებენ. როგორც კი დაუწეთ ლაპარაკი რძეზე, ან მაწონზე, მაშინათვე სახლში შევიდენ და უკმაყოფილოდ კარები ჩაკეტეს. ალბათ ვერ გაგვიგეს, რას ვლაპარაკობდით, რას ვთხოვდით მამაკაცები ფეხზე დგებოდენ, მდაბლად თავს გვიკრავდენ და ჩვენს კითხვებზე გვეუბნებოდენ, --ნე ზნაი, ნე ზნაი (არ ვიცითო)...

უკვე შეღამდა. ჩემს უნუგეშობას საგრძნობი ფიზიკური სისუსტეც წაემატა: ცუდმა წყალმა და საჭმელმა მაშინათვე მაწყინა. იმედი მეკარგებოდა. სოფელში მედიკამენტი (წამლეულობა) არ იშოვებოდა და ავათ რომ გავხდარიყავი, ყარაურგანში უნდა წავეყვანეთ ურმით, ან „ლინეიკით“.

ასეთი ბედი არა ერთს სწვევია. ვისაც კი ჯანი შესწევდა, ის მგელივით დარბოდა და მღვრიე წყალში თევზების ჭერას სცდილობდა...

ოჰ, ნეტავ შეიძლებოდეს ზოგიერთების უმგვანო ქცევის გამოქვეყნება გაზეთის ფურცლებზე! მაშინ გაიგებდა ყველა, თუ როგორ ყაჩაღურ საშუალებით მდიდრდება ბევრი.

აშკარა ყაჩაღების ნამუსი ხშირად სანატრელი ხდება .. ასეთებს, იმედია გაარჩევს საზოგადოება და თავის წრეში შესაფერ ალაგს დაუთმობს. უფრო მოხერხებულ დროს ვეცდები ასეთ ვაჟბატონების შესახებ ცოტაოდენი ცნობა მივაწოდო საზოგადოებას. ნამუსი ყოველგან და ყოველთვის ნამუსად უნდა დარჩეს, მით ვაჟრობა უაღრესად დასაგმობია!

არ. ფანცულაია.

მელი რვეულიდან.

შუადამე იქნებოდა, შენ რომ გინახულე მოდუდუნე ფაზისის სიახლოვეს...

მახსოვს, მუქ, ცის კაბადონზე, ურიცხვ ვარსკვლავთა ციმციმს ბადრი მთვარის სილამაზე ეამბორებოდა და გაზაფხულის ბუნების სინაზეს ბულბულთა საიდუმლო გულის ზრახვა ესაიდუმლებოდა.

ყველაფერს აღფრთოვანება ეტყობოდა და ადამიანსაც სასიამტკბილო განცდა ანეტარებდა...

მხოლოდ შენ სახეზე სევდა იხატებოდა ..

ვაჟკაცურ ბრძოლის სიმშვენიერის მოგონებათა მთელ რიგს ფიქრთა მორევში გადაეტყორცნე და ფაზისის ტალღათა მზუდით დამთვრალს, ათასგვარი მოგონება გენაკვთებოდა ..

მაშინ, ჩვენ, უტყვად მყოფნი ბუნების გრძნეულებაში ორივენი ქანდაკებას ვგავდით...

მწვავე ფიქრთა განცდა მებრძოლის გულმა ვერ დაიტია და ჭავრის ტალღათა რხევასთან ერთად მწუხარებით ამოიკვნესე:

„ყოვილი ყანი ბრძოლისა რათ მინელდა, რათ მიუჩნდა“?!!.

სთქვი ეს და და გამშრალი.

მარტო დარჩენილს განახლების ხანა მენატრებოდა...

და დამსხვრეულ სამსხვერპლოს ნანგრევთა შორის მეზვენებოდა:

თავისუფლების დამრბევი გოლგოთის თხემზე აკრავდა მებრძოლ ვაჟკაცებს, ქვეყნის მცველი ანგელოსი კი ასეთ წარწერას უძღვნიდა:

„ადთქმულ ქვეყნის ნაფშა ტანჯვათა რვეულის ფურცლები გადაშალა და იქ ზამარჯვების ცრემლებით ამოქარგა თქვენი დაუღალავი შრომის მარადისობა და როდესაც ამოხსნებს ხალხის თავისუფლება, მაშინ შენც, მხნე გრელო, შრომის შვილის გრძნობის შადრევანი გულს გაგიგმირავს და დღევანდელი მკვების ჰანგი გლოვის ზარად გარდგექცევათ“...

განვლო ჟამმა და მე დღესაც თვალწინ მიდგას ეს ოცნების ტახტრევანი, მაგრამ შენ კი ვეღარსად გნახე, რომ მეკითხა შენთვის:

— რათ, რათ დაუტოვე ჩემი გულის შვების წაღკოტს მწარე ფიქრები? .

ვასო ჭითავა.

პროვინციის ცხოვრება.

ს. საჭარა. როგორც ყველას მოგეხსენება ცხოვრების პირობები ძლიერ გამწვავდა და სხვადასხვა სენმა იჩინა თავი. ერთ ამგვარ სენს წარმოადგენს ქურდობა დღე არ წავა რომ ქურდობა არ მოხდეს. იკარგება ქათმები, ფქვილი, ღვინო, და სხვა.. მთელ სოფელს და მით არ სძინავს, თოფ-იარაღით ხელში უყარაულებენ თვის საბადარს. აუტანელ მდგომარეობაშია სოფელი. ერთი დარსშესანიშნავი ამბავი მოხდა.

— 14 აგვისტოს, ღამით ბლადოჩინ დავრენტი ფერაძისას ღამის სტუმარი ეწვია. შუა ძილში რომ იყვნენ, რაღაც ხმაურობა შემოესმათ, ამდგარან და სამზარეულოში სანთელი დაუნახავთ. უთარაღოთ ქურდი წინ შეუვეთებია-და ქურდს დაუტოვებია ხურჯინით მოპარული ტყემალი მეორე დღეს დაიბარეს მამასახლისი, გამოძიეს საქმე და ხურჯინი აღმოჩნდა ეარამან მშვენიერაძის. ქურდობა ბრალდება მას—მასთან ერთად ათამდის, კიდევ შემჩნეულნი პირნი დაიჭირეს—საქმის გამოძიება სწარმოებს. მაგრამ ადგილობრივი პოლიცია იმდენ უნარს ვერ გამოიჩენს, რომ სოფლის შემაწუხებელი და მტაცებელნი პირნი აღმოაჩინოს, რადგანაც ქრთამებს არიან შეჩვეულნი.

ს. მეთვალყურე.

სვირი. (ზემო იმერეთს) უბედურ კაცს ქვა აღმართში მეწევაო ისეა აქაურ მცხოვრებთა საქმე, არა მარტო სვირელების, არამედ მთელ მის გარშემო სოფლებისა. ეხლანდელ საერთო ცხოვრების სიმძიმეს ხელი შეუწყო სხვა და სხვა სენის და ჭირის მძინვარებამ. რამდენმა უბედურობამ უნდა გადაიროს ჩვენ თავზე, ვინ მოსთვლის მას? რადა ჭირი ეჭიროება ეხლანდელ ცხოვრებას? რომელიც უამისოდაც აუტანელ მდგომარეობას ქმნის.

აქ ჭირმა სულ მოსპო ოთხფეხა ცხოველები. ხარის ჭირი აქ აგერ ერთი თვეა რაც გაჩნდა. ზარალიც დიდია, მაგრამ შველა არსაიდან სჩანს. ჭირი და სხვა სნეულებანი ჩვენს სოფელში უფრო იმიტომ ჩნდება, რომ ზედა სოფლის (კვალითის) მცხოვრებნი ყოველ მკვდარ ცხოველებს მდ. ყვირილაში ჰყრიან, რისაც, შემდეგ საქონელი სვამს და იწამლება.

საჭიროა ამ მავნე გარემოებას ყურადღება მიექცეს და თუ თავის ნებით არ მოიშლიან მცხოვრებნი მდ. ყვირილის გაბინძურებას, ადმინისტრატიულ წესით აიკრძალოს.

ამჟამად აქეთ კარგი ამინდებია. ვაზის მოსავალი როგორც შარშან წელსაც ნაკლებია.

ა. შავლას პირელი

ღია წერილი.

ბ. ბ. გრიგოლ გიორგაძეს და რაჟდენ კანდელაკს.

მოგეხსენებათ, რომ მგონის ვაჟაფშაველას სამკითხველოს მზრუნველი კომიტეტის წევრთა და თავმჯდომარის ბ. არჩილ მიქაბერიძის შორის ატეხილ უსიამოვნება-უთანხმოების გამო სამკითხველოს გახსნის საქმე ფერხდება და გვიანდება; კულტურულმა საშუალებამ ბ. ა. მიქაბერიძესთან არ იმოქმედა, ბოლოს ჩვენ იძულებული გავხდით მოგვეწვია ჩ. კ. სახ. ქუთ განყოფილების საბიბლიოთეკო სექციის წევრები, რომელთაც ვთხოვეთ შეემოწმებია კომიტეტისა და თავმჯდომარის შორის არსებული ურთიერთობა და დამოკიდებულება.

ამ თვის ხუთს თქვენ მოახდინეთ სამკითხველოს მზრუნველ კომიტეტთან და ბიბლიოთეკების მეთვალყურის მ. დოლაბერიძესთან ერთად შეერთებული სხდომა, რომელზედაც გაეცანით საქმის ვითარებას და მოგვთხოვეთ სამი დღის ვადა, რომლის განმავლობაში თქვენ მოელაპარაკებოდით ბ-ნ მიქაბერიძეს და ყოველივე საბუთებს და დავთრებს გადაეცემიებდით ახალ თავმჯდომარის დეკანოზ ალ. მანიძისათვის.

ბ-ნი მიქაბერიძე, როგორც იმ სხდომაზე, არც შემდეგ, თანახმად თქვენი დაბარებისა, არასოდეს არ გამოცხადდა და არც სამკითხველოს საქმეები გადასცა თავმჯდომარეს. მას შემდეგ ორი კვირა გავიდა და საქმეს დასასრული არ მიეცა;

თავისი პირადი ჟინის შესასრულებლად ის რომ საზოგადო საქმეს ძირს უთხრის, გთხოვთ 25 ამ თვემდე პრესის საშუალებით აცნობოთ საზოგადოებას საქმის ნამდვილი ვითარება.

მზრუნველი კომიტეტის ერთი წევრთაგანი.

რედაქტორი **ი. ცინცაძე.**

გამომცემელი ამხან. „**სამშობლო**“

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რკინის გზის მიმოსვლა.

(დრო ადგილობრივია ნაჩვენები).

ქ. ქუთაისს მოდის.

თფილისიდან	— დილის —	7 ს. 25 წ
„	— საღამ. —	8 ს. 50 „
ბათომიდან	— დღისით —	12 ს. 40 „
„	— ღამის —	2 ს. 20
ფოთიდან	— დილის —	10 ს. 26
ტყიბულიდან	— საღამოს —	6 ს. 50
შორაპნიდან	— დილის —	9 ს. 24 ,

ქ. ქუთაისიდან გადის.

თფილისისაკენ	— დილის —	11 ს. — „
„	— ღამის —	12 ს. 15 „
ბათომისაკენ	— საღამოს —	7 ს. 3 „
„	— დილის —	5 ს. 55 „
ფოთისაკენ	— დღისით —	4 ს. 8 „
ტყიბულისკენ	— დილის —	6 ს. 20 ,
შორაპნისაკენ	— დღით —	5 ს. 20 ,

გამოიცა და იყიდება.

კ. ოცხელის და ამხ. წიგნის მაღაზიაში (ქუთაისში)

რუსული ენის პირველ დაწყებითი სახელმძღვანელო „Новое слово“ ნაწ 1 მეორე გამოცემა. უხვად დასურათებული. შედგენილი **ს. ოცხელის** მიერ. ფ. ედით 2 აბაზი.

ამ წიგნის პირველ გამოცემას თითქმის ყველა ქართული პერიოდიული გამოცემ (გარდა ჟურნ. „განათლებისა“ თანაგრძობით შეხვდა პრაქტიკის მქონე მასწავლე ბლები გამოცდის შემდეგ იმ დასკვნამდი მივიდენ, რომ „Новое слово“ თი სწავ ლებით მოწაფეები არა ჩვეულებრივ ხალისით და წარმატებით ითვისებენ რუსულ ენას სამოსწავლო ოლქმა, თანახმად ოლქის მზრუნველის დადგენილებისა, ავტორს ა ბოზა ოლქის რეცენზენტის აზრი, სადაც სხვათა შორის ნათქვამია. Способъ ра зучиванія матеріала, предложенный состовителемъ „Новаго слова имѣетъ несомнѣнныя достоинства, и умѣлое пользованіе имъ значи тельно оживитъ преподаваніе, а равно и усвоеніе дѣтьми русскаго языка... „Новое слово“ можетъ быть признано вполнѣ подходящимъ руководствомъ для грузинскихъ народныхъ школъ.

287 5—5

მუშაობს ხრესილის მადნეული წყლის ძმ. ყორყოლაძეების სამკურნალო

აბანო.

აბანო მდებარეობს მაღლობ, ბუნებით შემკულ მთის ჰაერზე და, როგორც ნამდვილ გამოირკვა კურნავს მრავალ სხვადასხვაგვარ ავათმყოფობას: ქარებს (რევმატიზმს), სხვადასხვაგვარ მუწუკ საყმაწვილოს, ნერვების სისუსტეს, ჩაყოლილ ციებას (მალარიას), კუჭის ტკივილს, ვენერიუ ავათმყოფობას, ეგზემას, სისივნეს და სხვა: წყალი მიიღება ცივი და თბილიც. ხრესილში იმყ ფება მუდმივი ექიმი, სადაც მსურველს შეუძლია მიმართოს დარიგებისათვის. არის სუფთა საკ თარი ვანები, სუფთა ბინა და საჭმელ-სასმელი. ფასები ყოველივეზე ძლიერ ზომიერია. აბანო მდებარეობს სადგურ „სერნია ვოდში“. ხრესილში სადგურია მატარებლის გასაჩერებლათ. სადგურიდან 150 საჟენია აბანომდი. ქუთაისის სადგურზე მოითხოვეთ ბილეთები სადგურ ხრესილის „სტანცია სერნია ვოდის“. ქუთაისიდან მატარებელი გადის დილით და ბრუნდება საღამოობით.

თ.

საღი კუჭი

ჟელაგარი ექ. ვეზისა.

ახალი მეცნიერულად შემზადებული პრეპარატი კუჭის ქრონიკულ უაზზობის, მოშლის, ნაწლევების, კატარის და საჭმლის გადამხარშველ ნაწილების სისუსტის წინააღმდეგ.

ქრონიკული უაზზობა წყაროა მთელი წყება კუჭ-ნაწლევების მოშლისა, პირის დებინებისა, სიმწვავისა, მუცლის ბერვისა, კუჭის ტკივილებისა, ნაწლევების კატარისა, გემოროისა, იწვევს სისხლის მოწამლას, თავის ტკივილებს, მადის დაკარგვას, ცუდ გუნებას და საერთოდ მთელი ორგანიზმის მოშლა—დასუსტებას. უაზზობის წინააღმდეგ ჩვეულებრივ ხმარობენ საფაღარათო წამლებს, რომელიც არა თუ სპობს უაზზობას, პირიქით უფრო აძლიერებს მას.

პრეპარატი **ჟელაგარი** ექ. ვეზისა აქარწყლებს კალაგვის მასსას, ასაღებს ნაწლევებს, აშორებს უდებობას და აჩვევს მას ნორმალურ მუშაობას და რადიკალურათ სპობს ჭვალს, ნაწლევების კატარს, მიგრენს და სხვა სისუსტეს, რომელიც გამოწვეულია უაზზობისაგან. **ჟელაგარი** სრულებით უვნებელი საშუალებაა სხეულისთვის და სრულებით ადვილი გადასატანია თვით ჭიუტ ავათმყოფობისაგანაც კი. პრეპარატ **ჟელაგარს** ხმარობენ გამოჩენილი პროფესორები კუჭის ავათმყოფობის დროს და მოწონებულია როგორც უტყუარი და სარწმუნო საშუალება კუჭის ყოველგვარ ავათმყოფობისა და მისი შედეგებისათვის

დაწვრილებითი ბროშურა კუჭის ავათმყოფობის შესახებ პირველ მოთხოვნილებისთანავე იგზავნება უფასოთ.

ნამდვილი **ჟელაგარი** ექ. ვეზისა მზადდება საფრანგეთსა და რუსეთში. იყიდება „პრაქტიკულ მედიცინის ლაბორატორიის განყოფილებაში“ და ქუთაისში **ა. პ. შავერზაშვილის** სააფთიაქო მაღაზიაში, გიმნაზიის ქუჩაზე, ქალაქის თეატრის პირდაპირ.

ჟელაგარის ერთი კოლოფი ღირს 3 მ., მოსარჩენათ საჭიროა 3—5 კოლოფი. 9 (წლიური)